

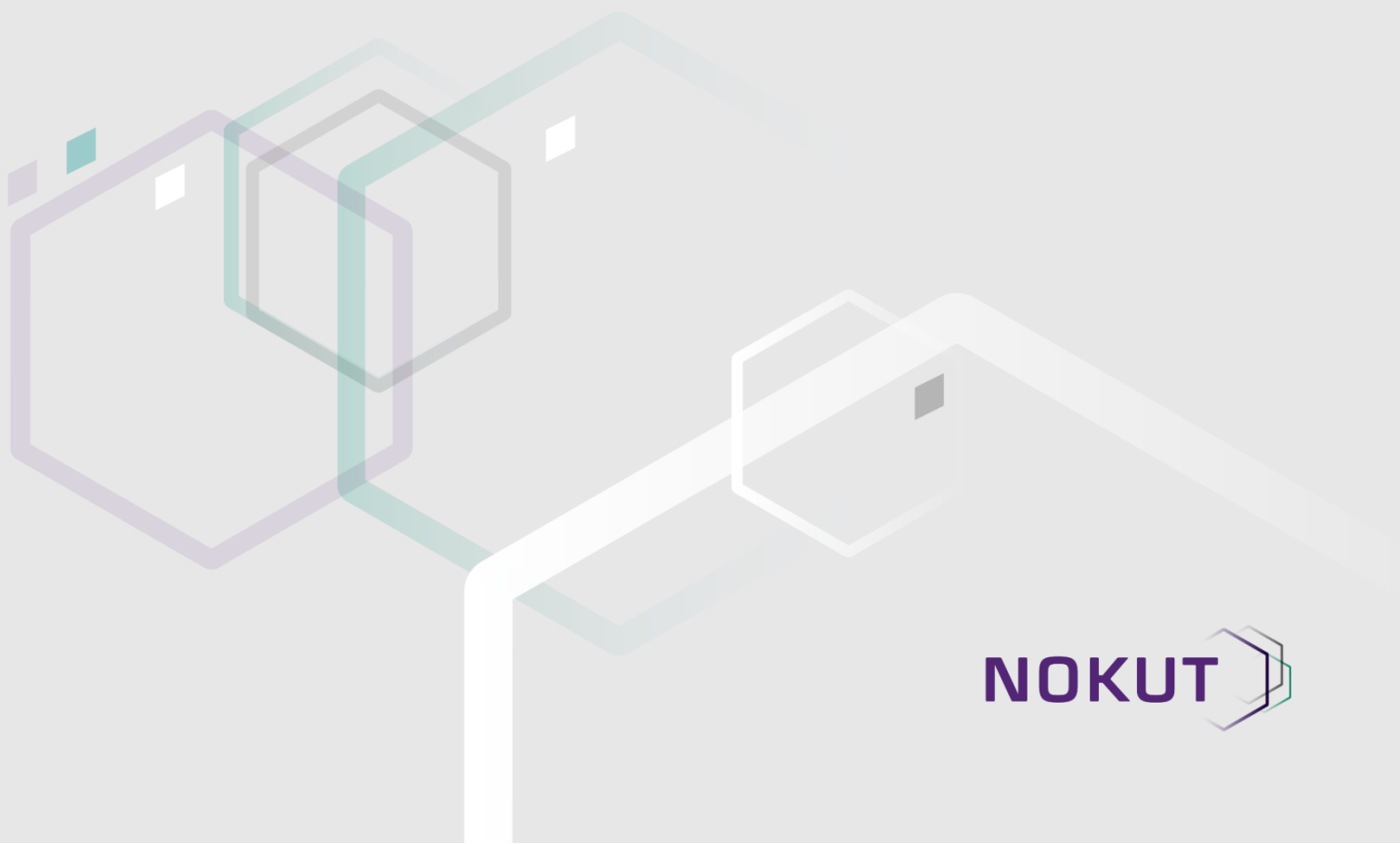
tre

NOKUTs veiledninger

Veiledning til NOKUTs studietilsynsforskrift

Kapittel 4 Institusjonenes systematisk kvalitetsarbeid

Mai 2017 (revidert oktober 2018)



NOKUT 

Tittel:	Systematisk kvalitetsarbeid i lover og forskrifter – en veiledning
Gyldig fra:	01.01.2018
ISSN-nr	[ISSN-nr]

Forord

I februar 2017 lanserte NOKUT ny studietilsynsforskrift (Forskrift om tilsyn med utdanningskvalitet i høyere utdanning). Dette er en veiledning til tolkning av studietilsynsforskriftens kapittel 4 som omhandler institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Kapittel 4 består av seks ledd med krav til institusjonens systematiske kvalitetsarbeid. Veiledningen er organisert med utgangspunkt i disse leddene og tilhørende merknader.

Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid blir også omtalt i lov om universiteter og høyskoler (Universitets- og høyskoleloven), og i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften). Fordi en forskrift ikke skal gjenta en annen, er det en fordel å sette seg inn i kravene i Kunnskapsdepartementets studiekvalitetsforskrift, som omhandler institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Innledningsvis i veiledningen tar vi derfor med det som er relevant for institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid i universitets- og høyskoleloven og i studiekvalitetsforskriften.

1 Systematisk kvalitetsarbeid i lover og forskrifter

Studietilsynsforskriften er utviklet med Kunnskapsdepartementets (KDs) forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) som bakteppe. Det som står i KDs forskrift er ikke gjentatt i NOKUTs studietilsynsforskrift. For å få en god forståelse for kapittel 4 i NOKUTs studietilsynsforskrift bør kapittelet sees i sammenheng med både lov om universiteter og høyskoler og studiekvalitetsforskriften. Innledningsvis har vi i denne veiledningen derfor samlet relevante paragrafer for systematisk kvalitetsarbeid i lover og forskrifter, utover kapittel 4.

For periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid, gjelder § 5-3 i studietilsynsforskriften: «Tilsynet skjer på grunnlag av kravene i kapittel 4 i denne forskrift, i § 2-1 og § 2-2 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og i § 1-6 i universitets- og høyskoleloven.»

Kapittel 4, § 4-1. (3) inneholder et krav om at institusjonen skal ha ordninger for å systematisk kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillende krav til studieakkreditering i studiekvalitetsforskriftens § 3-1 til § 3-4 og i studietilsynsforskriftens kapittel 2. Dette kapittelet og paragrafene fra studiekvalitetsforskriften er lagt ved som vedlegg.

Lov om universiteter og høyskoler samt studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften kan leses i sin helhet her:

- [Lov om universiteter og høyskoler \(universitets- og høyskoleloven\)](#)
- [Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning \(forskrift om kvalitet i høyere utdanning\)](#)
- [NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvalitet i høyere utdanning\(studietilsynsforskriften\)](#)

1.1 Universitets- og høyskoleloven

§ 1-6. Kvalitetssikring

Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring som skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring.

§ 2-1. NOKUTs oppgaver og myndighet

(3) NOKUT skal (...) føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid.

§ 4-3. Læringsmiljø

(4) Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 1-6

1.2 KDs forskrift om kvalitet i høyere utdanning ¹

§ 1-3. NOKUTs tilsynsvirksomhet

Innenfor rammer som er fastsatt i lover og forskrifter, skal NOKUT føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleutdanning som er underlagt norsk lov. NOKUT avgjør selv når det skal iverksette tilsyn. Tilsynsvirksomheten omfatter både kontrollarbeid og bistand til institusjonene i deres kvalitetsutviklingsarbeid.

Merknad: (..) Det fremgår videre av bestemmelsen at NOKUTs tilsynsvirksomhet både omfatter kontrollarbeid og bistand til institusjonene i deres kvalitetsutviklingsarbeid. I dette ligger at NOKUT gjennom tilsynsarbeid og de funn som her gjøres, skal bistå institusjonene med å videreutvikle og forbedre kvaliteten. Det vil gjelde overfor den institusjonen NOKUT fører tilsyn med, men også overfor sektoren som helhet. (...) Det er opp til NOKUT innenfor rammer fastsatt i lov og forskrift å avgjøre på hvilken måte og med hvilke tiltak utviklingsarbeid knyttet til tilsynsvirksomheten skal legges opp.

§ 1-5. NOKUTs oppgaver

(2), 3. ledd: NOKUT skal føre periodisk tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid.

§ 1-7. Oppnevning av sakkyndige

(1), a) NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre evaluering ved tilsyn med universiteter og høgskolers kvalitetsarbeid.

Merknad: (...) I situasjoner der det ikke er nødvendig å foreta faglige evalueringer, kan NOKUT selv ta stilling til om krav til kvalitetsarbeid, studietilbud eller institusjoner er oppfylt.

NOKUT fastsetter bestemmelser om saksbehandlingen og mandat for de sakkyndige komiteenes arbeid, og skal sikre at prinsippet om likebehandling blir ivaretatt. Videre skal NOKUT sørge for nødvendig veiledning av sakkyndige komiteer, og at krav som gir rom for ulike tolkninger presiseres.

§ 2-1. Krav til systematisk kvalitetsarbeid

(1) Universiteter og høyskoler skal ivareta ansvaret for kvaliteten i utdanningen gjennom systematisk kvalitetsarbeid som sikrer og bidrar til å utvikle kvaliteten i studietilbudene. Videre skal institusjonene legge til rette for løpende utvikling av utdanningskvaliteten, kunne avdekke sviktende kvalitet i studietilbudene og sikre tilfredsstillende dokumentasjon av kvalitetsarbeidet. Institusjonene skal kvalitetssikre alle forhold som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avsluttet utdanning.

¹ Merknader utgikk fra lovdata 6. mars, og finnes i rundskriv F-03-16 fra 24. juni 2016:
https://www.regjeringen.no/contentassets/ca1552786d754f5b92f06e2f1190ce48/rundskriv-f03_16-studiekvalitetsforskriften-med-vedlegg.pdf

Merknad: Institusjonene har ansvaret for kvaliteten i egne studietilbud og dette ansvaret skal ivaretas gjennom et systematisk kvalitetsarbeid. Institusjonene bestemmer innretningen på eget kvalitetssikringssystem og er ansvarlig for kvalitetsarbeidet. Institusjonens interne system for kvalitetssikring skal omfatte alle forhold som har betydning for utdanningskvalitet, herunder alle deler av studietilbudene, også praksisstudier. Videre skal systemet blant annet omfatte relevans for arbeids- og samfunnsliv, og studentenes læringsprosess og læringsutbytte. Funn som avdekkes gjennom institusjonens kvalitetssikringssystem, skal følges opp gjennom tiltak som bidrar til videreutvikling av kvaliteten på studietilbudene. Kvalitetsarbeid forstås i denne forskrift som institusjonens systematiske arbeid for å sikre og utvikle kvaliteten i egne studietilbud gjennom et system for kvalitetssikring. Dette innebærer at NOKUT fortsatt vil føre tilsyn med om det systematiske kvalitetsarbeidet er forankret i et velfungerende system. Om nødvendig kan NOKUT fokusere på hvorvidt institusjonen har et velfungerende internt system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten, jf. lov om universiteter og høyskoler § 1-6.

(2) Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringresultatene skal være offentlige.

Merknad: Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av alle studietilbud. Kravet gjelder dermed programstudier (gradsgivende studier), årsheter, videreutdanninger og emner som ikke inngår i programstudier. Hvor ofte slike evalueringer bør gjennomføres, er avhengig av hva som kreves for å vedlikeholde og utvikle kvaliteten i studietilbudet. Institusjonene skal på egnet måte involvere studenter, representanter fra det profesjons- eller samfunnsområdet studietilbudet inngår i og eksterne faglige representanter i disse periodiske evalueringene. Dette betyr imidlertid ikke at det er et krav om at disse skal bidra i alle vurderinger av alle emner som inngår i et studietilbud. Evalueringresultatene skal være offentlige. Resultatene fra periodisk evaluering skal gjøres tilgjengelige så fremt ikke bestemmelser om taushetsplikt er til hinder for det.

(3) NOKUT skal, i samråd med sektoren, gi forskrift om kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid. Kriteriene skal være i tråd med kravene i *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area*, ESG, (europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning) så langt de passer.

Merknad: NOKUT skal i samråd med sektoren fastsette utfyllende kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid. Kriteriene skal baseres på *Standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area* (ESG), så langt disse lar seg operasjonalisere. (Oversatt til norsk i dokumentet "standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning"). Det er viktig at kravene er basert på hensiktsmessige, transparente, klare og forutsigbare kriterier og at kvalitetsarbeidet bygger på resultatene fra kvalitetssikringssystemet

§ 2-2. Periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

(1) NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes systematiske arbeid med å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. NOKUT skal gi råd til institusjonene om videreutvikling av kvalitetsarbeidet. Tilsynet skal resultere i en vurdering av om kvalitetsarbeidet som helhet er tilfredsstillende. Dersom

NOKUT finner at det foreligger vesentlige mangler ved kvalitetsarbeidet eller kvaliteten, skal institusjonen gis en frist på inntil ett år for å rette opp forholdene.

Merknad: NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes interne system for kvalitetssikring og det systematiske kvalitetsarbeid for å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. NOKUT skal gi råd om videreutvikling. Det er viktig at NOKUTs kommentarer etter gjennomført tilsyn er tydelige, slik at institusjonene kan bruke disse kommentarene i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten i utdanningsvirksomheten. Dersom NOKUT finner vesentlige mangler ved kvalitetsarbeidet eller kvaliteten, skal NOKUT gi institusjonen en frist på inntil ett år for å rette opp forholdene. Hvor lang frist det er behov for, er avhengig av manglenes omfang og kompleksitet.

(2) Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn ved den enkelte institusjon. NOKUT fastsetter tilsynets innhold og omfang og en tidsplan for tilsynet.

Merknad: Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hver gang NOKUT fører tilsyn med kvalitetsarbeidet ved en institusjon. NOKUT vurderer om det er behov for å føre tilsyn oftere enn dette. Et tilsyn så sjelden som hvert åttende år, skal være forbeholdt institusjoner som tidligere har vist at de har et solid kvalitetsarbeid. For å kunne vurdere om det er behov for å føre tilsyn før åtteårsperioden er utløpt, skal NOKUT gjennomgå tilgjengelig informasjon om institusjonenes kvalitetsarbeid. Dersom denne informasjonen er mangelfull, kan NOKUT kontakte institusjonen for å få bedre grunnlag for å vurdere om det er behov for å iverksette tilsyn.

(3) For institusjoner som ikke har institusjonsakkreditering, kan NOKUT velge å føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid ved å føre tilsyn med de akkrediterte studietilbudene.

(4) NOKUT skal gi forskrift om tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. Disse bestemmelsene skal være i tråd med kravene i *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area*, ESG, (europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning), så langt disse passer.

Merknad: NOKUT skal fastsette forskrift med utfyllende bestemmelser om tilsyn med institusjonenes kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid. Bestemmelsene skal være i tråd med kravene i ESG, så langt disse lar seg operasjonalisere. Det er viktig at det er transparent og forutsigbart hvordan NOKUT forstår og praktiserer kravet om at institusjonene skal ha et tilfredsstillende system for kvalitetssikring og hvilke kriterier tilsynet med institusjonenes kvalitetsarbeid er basert på. NOKUT skal bruke internasjonalt anerkjente metoder for å gjennomføre tilsynet.



2 Veiledning til NOKUTs studietilsynsforskriften kapittel 4: Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid § 4-1. Krav til det systematiske kvalitetsarbeid

(1) Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

Merknad

Med kvalitetsarbeid menes i denne forskriften det arbeid som utføres gjennom et system for kvalitetssikring, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-6. Kvalitetsarbeidet skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen.

Institusjonenes kvalitetsarbeid skal bidra til at studentene ved de ulike studietilbudene oppnår læringsutbyttet. «Vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte» viser til områder institusjonene må være særskilt opptatt av med tanke på å legge til rette for læring. Det er også vesentlig at institusjonen gjennom kvalitetsarbeidet vurderer i hvilken grad studentene faktisk oppnår det intenderte læringsutbyttet.

Veiledning

Kvalitetsarbeidet skal utføres med forankring i en strategi. Strategien kan være et separat dokument, eller den kan inngå i andre strategiske dokumenter. Institusjonenes kvalitetsarbeid, herunder informasjonsinnhentings-, oppfølgings-, beslutnings- og tilbakemeldingsrutiner, skal bidra til å sikre og utvikle studietilbudene på alle nivå på en systematisk måte.

Det er institusjonen selv som definerer hvilke områder som er vesentlige for kvaliteten på studentenes læringsutbytte. Disse kvalitetsområdene skal være integrert i institusjonens system for kvalitetssikring.

Som et ledd i kvalitetsarbeidet, bør institusjonene kontrollere at programmet er lagt opp på en måte som sikrer at det er samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsene og de faktiske ferdigheter og kunnskaper som studentene sitter igjen med etter endt studium. Dette kan for eksempel gjøres ved å vurdere sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå og programmets læringsutbyttebeskrivelser, og ved å sjekke om undervisnings-, lærings-, og vurderingsformene på emnenivå henger sammen med emnets innhold og de ferdigheter som står oppført i programmets læringsutbyttebeskrivelser.

(2) Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Veiledning

En forankring av kvalitetsarbeidet i styre og ledelse innebærer blant annet at styre og ledelse er oppdatert om kvaliteten i studietilbudene, og at det er tydelig definert hvilket ansvar ulike styrende organer ved institusjonen har for kvalitetsarbeidet.

En kvalitetskultur innebærer blant annet at institusjonen fremmer felles verdier og normer for høy kvalitet, og er videre forbundet med en organisasjonsstruktur der demokratiske prinsipper som inkludering, åpenhet og medbestemmelse blir tillagt vekt. Å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter innebærer blant annet at institusjonene legger til rette for kunnskapsdeling om kvalitetsarbeidet og kvaliteten i studietilbudene, slik at studenter og ansatte gis mulighet til å bli reelt medvirkende i institusjonens arbeid med utvikling og forbedring av utdanningene.

(3) Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillende kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

Merknad

Dette innebærer at institusjonen har tilfredsstillende rutiner og praksis for akkreditering av studietilbud og for revidering av akkrediterte studietilbud.

Med revidering av akkrediterte studietilbud menes en gjennomgang av om studietilbudet tilfredsstillende gjeldende krav for akkreditering. Kravene til akkreditering av studietilbud framgår av studiekvalitetsforskriften og kapittel 2 i denne forskriften.

Veiledning

Institusjonen skal ha dokumenterte rutiner og praksis for akkreditering av studietilbud. Det skal fremgå av disse rutinene hvordan institusjonen sikrer at alle *forslag til nye studietilbud* er i henhold til studietilsynsforskriftens bestemmelser om akkreditering av studier (kapittel 2).

Institusjonen skal ha dokumenterte rutiner og praksis for revidering av akkrediterte studietilbud, hvor det fremgår hvordan institusjonen sikrer at *studietilbud som er akkreditert* drives i henhold til studietilsynsforskriftens bestemmelser om akkreditering av studier (kapittel 2).

(4) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

Veiledning

Informasjonen som innhentes gjennom kvalitetsarbeidet, skal være relevant for institusjonenes kvalitetsområder og danner grunnlag for kvalifiserte vurderinger av studiekvaliteten i alle studietilbud.

Grunnlagsinformasjon kan for eksempel omfatte

- periodiske evalueringer
- studentevalueringer
- relevant informasjon knyttet til utdanningsvirksomheten, herunder startkompetanse, frafall, gjennomføring på normert tid, sensurpraksis og fagmiljøets samlede kompetanse.
- materiale fra relevante undersøkelser og nasjonale databaser
- evalueringer og tilbakemeldinger fra faglig ansatte og sensorer, eksterne interessenter (arbeidsgivere ol.), og informasjon om karriereløpet til alumni

(5) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Veiledning

Hva som anses som «rimelig tid», skal alltid stå i forhold til sviktens alvorlighetsgrad. Hensynet til studentene bør veie tungt.

(6) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.

Ingen veiledning.

Vedlegg 1: Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4

§ 3-1. Akkreditering av studietilbud

- (1) Krav i kapittel 3 skal legges til grunn når institusjoner oppretter studietilbud etter faglige fullmakter etter lov om universiteter og høyskoler § 3-3.
- (2) Høyskoler og vitenskapelige høyskoler kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud som institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere.
- (3) En institusjon som ikke går inn under lov om universiteter og høyskoler, kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud.
- (4) En forutsetning for akkreditering av studietilbud er at kravene i lov om universiteter og høyskoler er oppfylt. Forskrifter gitt med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler § 3-2 skal legges til grunn for akkrediteringen.
- (5) NOKUT gir forskrift om kriterier for akkreditering av studietilbud. NOKUT kan fastsette egne kriterier for revidering av studietilbud. Kriteriene skal være i tråd med internasjonale standarder som Norge er forpliktet til å følge.
- (6) For studietilbud institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere, bestemmer NOKUT hvilke endringer som skal forelegges NOKUT.

§ 3-2. Akkreditering av mastergradsstudier

- (1) Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.
- (2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.
- (3) Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

§ 3-3. Akkreditering av doktorgradsstudier

- (1) Institusjonen skal tilby utdanning og forskning på området for doktorgradsstudiet som har en kvalitet og et omfang som sikrer at doktorgradsstudiet kan gjennomføres på høyt vitenskapelig nivå. Institusjonen skal ha bredde i studietilbudene på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet.
- (2) Området for doktorgradsstudiet skal utgjøre en vitenskapelig helhet, og det skal være sammenheng mellom de enkelte delene studiet er satt sammen av.



(3) Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og forskning. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte forskningsresultater, inkludert publisering, på høyt, internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

(4) Fagmiljøet skal ha dybde og bredde innenfor alle vesentlige deler av doktorgradsstudiet slik at doktorgradskandidatene kan delta aktivt i ulike faglige relasjoner og få innføring i ulike perspektiver.

(5) Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø som er stabilt og består av tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Det skal gjennomføres en helhetlig vurdering av om fagmiljøet har tilstrekkelig antall ansatte for å dekke fag og emner og den veiledningen studiet består av. Fagmiljøet skal bestå av ansatte med relevant kompetanse. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

(6) Institusjonen skal dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å ta opp minst 15 stipendiater til doktorgradsstudiet i løpet av fem år etter oppstart. Institusjonen skal i tillegg sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater. Personer ansatt under ordningen nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d., kan inngå i beregningen av antall stipendiater etter denne paragrafen og § 3-8 femte ledd. Minst åtte av stipendiatene skal ha hovedarbeidsplass ved institusjonen. Institusjonen kan i tillegg ta opp doktorgradskandidater med annen finansiering.

(7) Samisk høgskole er unntatt fra kravet i sjettede ledd. Samisk høgskole må sikre at doktorgradskandidatene får et godt faglig miljø med høy kvalitet, blant annet gjennom forpliktende samarbeid med andre institusjoner.

§ 3-4. Akkreditering av stipendiatprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid

(1) Institusjoner kan søke NOKUT om akkreditering av stipendiatprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid som den enkelte institusjon selv gir, som tilsvarende doktorgradsprogram.

(2) Akkreditering kan gis på grunnlag av institusjonens bidrag i stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid.

(3) Kravene i § 3-3 første til sjettede ledd gjelder tilsvarende.

Vedlegg 2: Studietilsynsforskriftens kapittel 2. Akkreditering av studietilbud²³

§ 2-1. Forutsetninger for akkreditering

- (1) Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.
- (2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

§ 2-2. Krav til studietilbudet

- (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

Merknad: Læringsutbytte skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning. Læringsutbyttet for studietilbud med profesjonskrav, for eksempel studietilbud med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

- (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Merknad: Kravet om at studietilbudet er faglig oppdatert, innebærer at det er oppdatert innenfor kunnskapsutviklingen i både academia og profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv. Relevans og oppdatert kunnskap innen profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv sikres gjennom ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv tilpasset studietilbudets innhold og nivå. Det forutsettes at institusjonen har vurdert rekrutteringsgrunnlaget ut fra forventet etterspørsel/behov og samlet kapasitet knyttet til samme eller lignende studietilbud ved egen institusjon og andres institusjoner.

- (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

Merknad: Det følger av universitets- og høyskoleloven § 3-8 (1) at et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng. Dette er i samsvar med European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). ECTS Users' Guide viser til at et studietilbud av 60 studiepoengs omfang på fulltid normalt har et samlet arbeidsomfang på om lag 1500–1800 timer per år, fordelt på kategoriene organiserte læringsaktiviteter, selvstudium og eksamensforberedelser. Dette innebærer at en heltidsstudent med oppgitt arbeidsomfang/arbeidsinnsats normalt skal kunne oppnå læringsutbyttet og fullføre på normert tid.

- (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

² For veiledning om akkreditering av studietilbud se:

http://www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/Norsk_ utdanning/Akkreditering/Veiledere/17-04127-2_Sokerveiledning.pdf

³ For merknader til kapittel to se studietilsynsforskriften: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-02-07-137?q=studietilsynsforskriften>
lovdata#KAPITTEL_4

Merknad: Med infrastruktur menes egnede lokaler, utstyr, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, tilstrekkelige og egnede IKT-ressurser, nettstøtte, egnet læringsplattform etc. som understøtter studentens læring og læringsmiljø og den faglig ansattes undervisning og forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

(5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Merknad: De ulike undervisnings- og læringsformene må være tilpasset studietilbudets innhold og oppbygging. Det forutsettes at undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er tilpasset et digitalisert samfunn.

For studietilbud med få studenter og/eller geografisk spredt studentgruppe innebærer bestemmelsen at institusjonen skal treffe tiltak for å sikre et godt studiemiljø som legger til rette for faglig samhandling mellom studentene og/eller mellom studentene og fagmiljøet.

Kravet om studentenes aktive rolle er i samsvar med ESG 2015 standard 1.3 om studentsentrert læring.

(6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Merknad: Bestemmelsen stiller krav til tydelig sammenheng mellom studietilbudet og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, i tråd med kravet i § 1-3 a) i universitets- og høyskoleloven.

(7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

(8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Merknad: Bestemmelsen innebærer at institusjonen skal sikre at studenter ved alle studietilbud som fører fram til en grad, kan tilbys utvekslingsopphold gjennom oppdaterte og bindende avtaler, og at relevansen av utvekslingsoppholdet er sikret av studietilbudets fagmiljø.

(9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

§ 2-3. Krav til fagmiljø

(1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Merknad: Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Presiseringen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring. Dette kan for eksempel være laboratoriearbeid, forskning,

utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv

(2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Merknad: Institusjonen er ansvarlig for å sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, jf. forskrift om ansettelse og opprykk § 1-2 til § 1-7, og for å legge til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen.

Utdanningsfaglig kompetanse omfatter i denne forskriften UH-pedagogikk og didaktikk og inkluderer også kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring.

(3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

(4) Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

- a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.
- b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.
- c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

Merknad: Med hovedstilling menes at institusjonen er hovedarbeidsgiver for den ansatte, dvs. at den ansatte er ansatt i minst 50 prosent stilling ved den aktuelle institusjonen. For institusjoner som ellers kan dokumentere et stabilt og robust fagmiljø innenfor fagområdet, kan II-er-stillinger ned til 20 prosent telles med for å oppfylle 50 prosentandelen.

Med førstestillingskompetanse menes stillingskategoriene førstelektor, førsteamanuensis, postdoktor, dosent og professor.

For integrerte mastergrader gjelder § 2-3 (4) (b) for alle fem årene.

For fellesgrader regnes de deltakende institusjonene som «institusjonen». Det vil si at 50 prosent av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én (eller flere) av de deltakende institusjonene.

(5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Merknad: Kravene til fagmiljøenes dokumenterte resultater er regulert i studiekvalitetsforskriften for så vidt gjelder studietilbud på mastergrads- og doktorgradsnivå, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 (3) og § 3-3 (3). For studietilbud på bachelorgradsnivå gjelder kun denne bestemmelsen.



Et omfang som står i forhold til studietilbudets nivå, innebærer for eksempel at det vil kreves større aktivitet innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et mastergradsstudium enn til et bachelorgradsstudium.

(6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

(7) For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

Merknad: Med «praksisveiledere» menes personer som legger til rette for og veileder studenten ved dennes praksisopphold. Jf. her merknader til § 2-2 (9).

Med «relevant kompetanse» i andre setning menes relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.

I studietilbud som har praksis, forutsettes det at institusjonene og fagmiljøene selv sørger for systematisk kontakt med praksisfeltet, slik at utdanningene og fagmiljøenes egen praksiserfaring er oppdatert og i takt med utviklingen i praksisfeltet. Det er viktig for kvaliteten i studietilbudet at det jevnlig foregår en faglig interaksjon mellom kompetansepersoner i praksisfeltet og sentrale kompetansepersoner som har hovedstilling ved institusjonene.

§ 2-4. Særskilt bestemmelse om fagmiljø

Kravet til hovedstilling i § 2-3 (4) første punktum kan fravikes for studietilbud med omfang på 30 studiepoeng eller mindre dersom det gis i samarbeid med eksterne miljøer som driver forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid eller faglig utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen må ha et eget fagmiljø innenfor studietilbudets fagområde eller i tilstøtende fagområde og ha et helhetlig ansvar for studietilbudet.

Merknad: Formålet med denne bestemmelsen er at institusjonene skal kunne tilby spesialfordypninger og videreutdanninger innenfor fagfelt der eksterne miljøer har en spesialkompetanse. Bestemmelsen innebærer at institusjonen kan være ansvarlig for kortere studietilbud med et fagmiljø knyttet til seg hvor mindre enn 50 prosent av studietilbudets fagmiljø har hovedstilling ved den aktuelle institusjonen. Institusjonen er ansvarlig for studietilbudet og skal sørge for at tilbudet er kvalitetssikret i samsvar med bestemmelsene i denne forskriften.

§ 2-5. Utfyllende bestemmelser for fellesgrader

(1) Det skal framgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet.

Merknad: Tilfredsstillende rutiner for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av fellesgraden innebærer å utvikle og implementere en strategi for utvikling og sikring av kvalitet på konsortienivå.

(2) Delene fellesgraden består av, skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden.

Merknad: Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med. Om landet det samarbeides med, ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk, kan det følge Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (EQF).

(3) Ved akkreditering av en internasjonal fellesgrad skal deler som tilbys av institusjoner underlagt lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler, tilfredsstillende standarder og kriterier for

§ 2-6. Særskilte bestemmelser for deltakelse i institusjonsovergripende kunstnerisk stipendiatprogram

- (1) Det skal foreligge et reglement for deltakelse i programmet. Deltakelse i programmet, roller og ansvar for deltakende institusjon skal være klart beskrevet.
- (2) Institusjonens og stipendiatenes rettigheter og plikter skal være beskrevet i særskilt avtaleformular.
- (3) Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal være tilpasset den undervisning og veiledning og det kunstneriske utviklingsarbeid som må utføres for å sikre og videreutvikle kvaliteten i programmet.
- (4) Institusjonen skal drive et aktivt og relevant kunstnerisk utviklingsarbeid med god bredde på høyt internasjonalt nivå knyttet til deltakelsen i programmet.
- (5) Institusjonen skal vise hvordan stipendiatenes deltakelse i programmet integreres i eget fagmiljø og fagutvikling.
- (6) Institusjonen skal delta aktivt i den obligatoriske fellesdelen av programmet.
- (7) Institusjonen skal kunne tilby stipendiatene sine nødvendige obligatoriske og valgfrie kurs innenfor sin egen spesialisering.